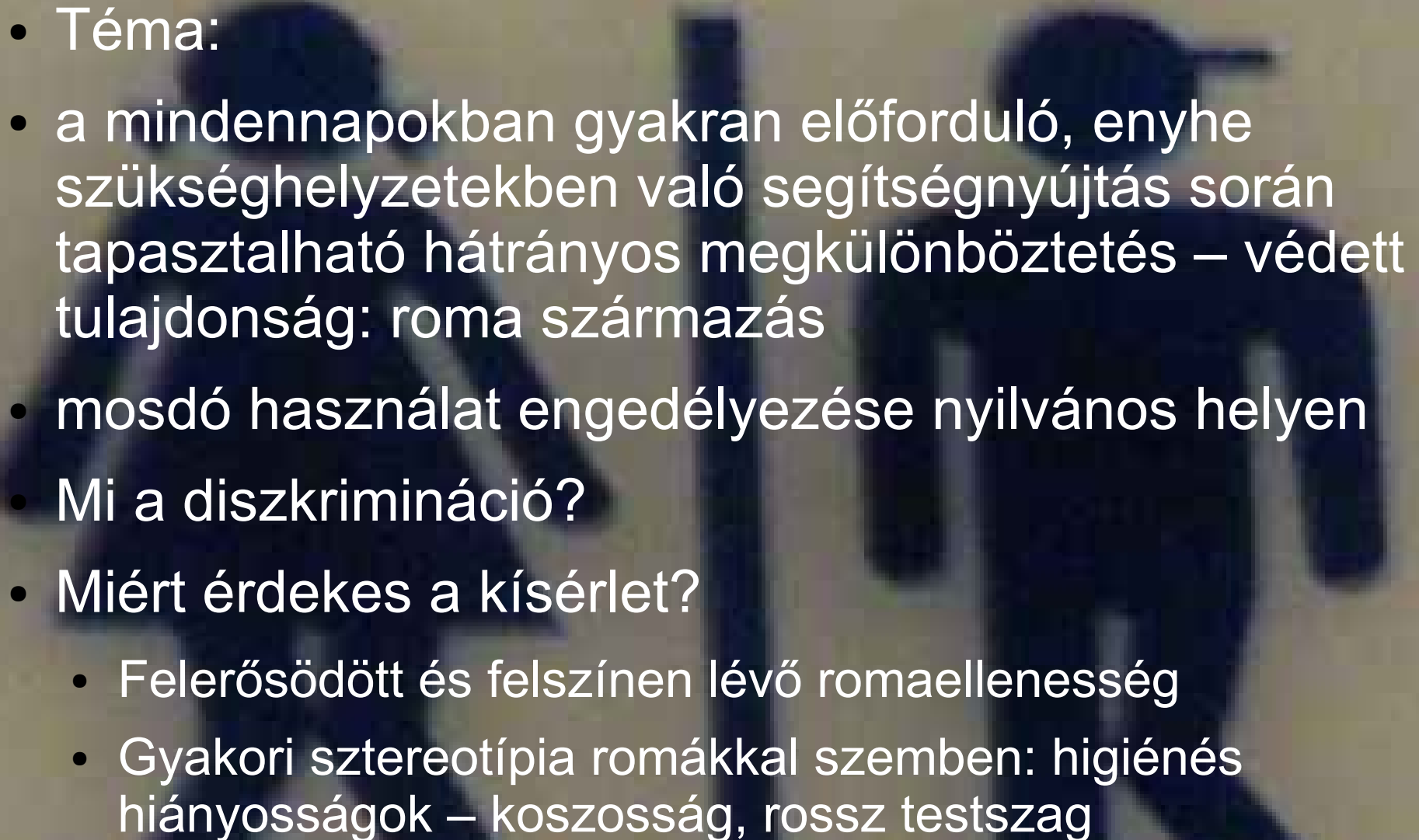

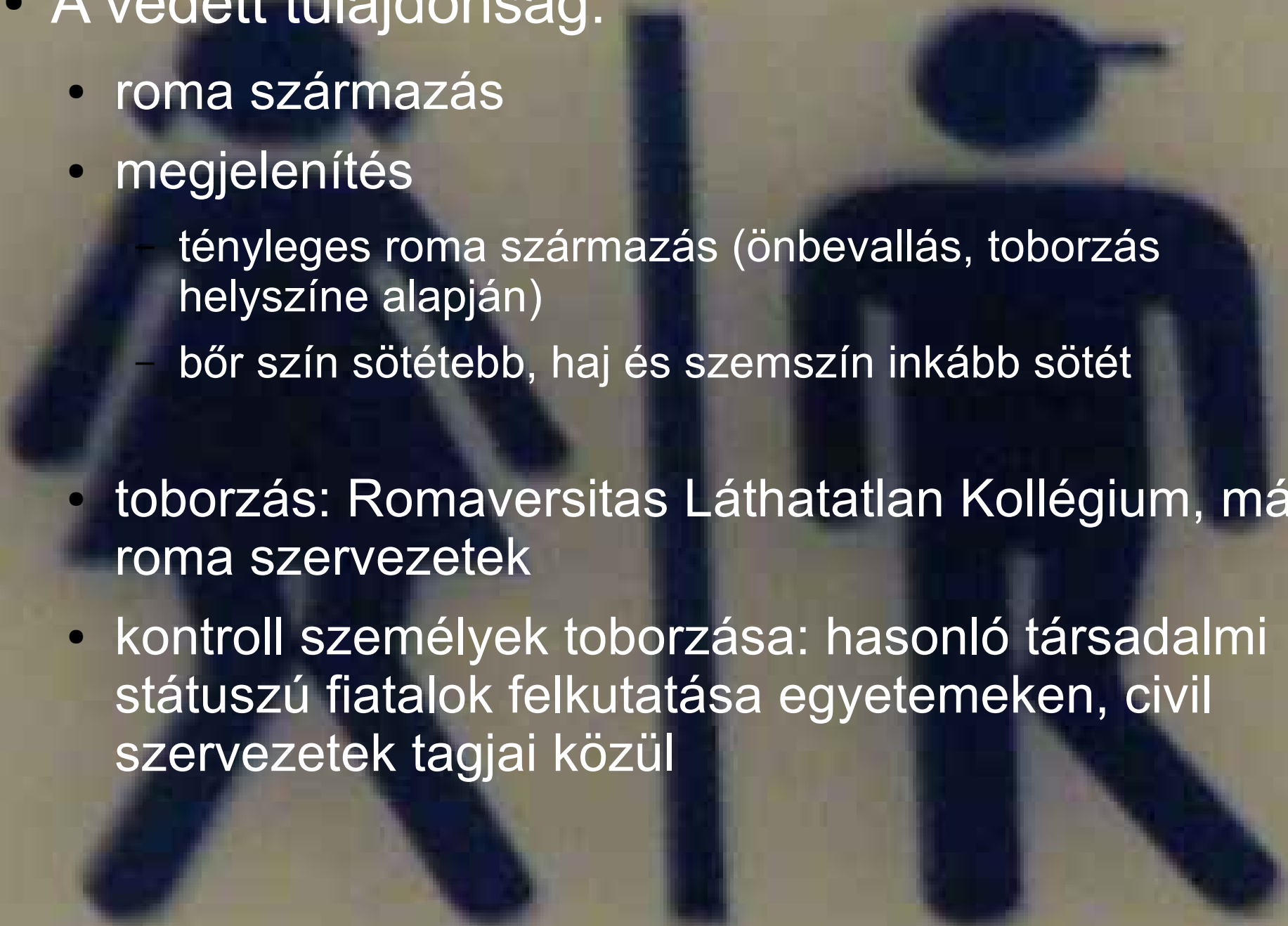
Diszkrimináció szükséghelyzetben? „merrevana” csoport

Kállai Márton
Kapronczay Stefánia
Kemény Dávid
Kenéz Dorottya
Klöpfler Emília

-
- Téma:
  - a mindennapokban gyakran előforduló, enyhe szükséghelyzetekben való segítségnyújtás során tapasztalható hátrányos megkülönböztetés – védett tulajdonság: roma származás
  - mosdó használat engedélyezése nyilvános helyen
  - Mi a diszkrimináció?
  - Miért érdekes a kísérlet?
    - Felerősödött és felszínen lévő romaellenesség
    - Gyakori sztereotípiák romákkal szemben: higiénés hiányosságok – koszosság, rossz testszag

- A védett tulajdonság:
  - roma származás
  - megjelenítés
    - tényleges roma származás (önbevallás, toborzás helyszíne alapján)
    - bőr szín sötétebb, haj és szemszín inkább sötét
- toborzás: Romaversitas Láthatatlan Kollégium, más roma szervezetek
- kontroll személyek toborzása: hasonló társadalmi státuszú fiatalok felkutatása egyetemeken, civil szervezetek tagjai közül

- Homogenizálás:

- kor: 20 – 30 év közötti

- megjelenés, öltözet:

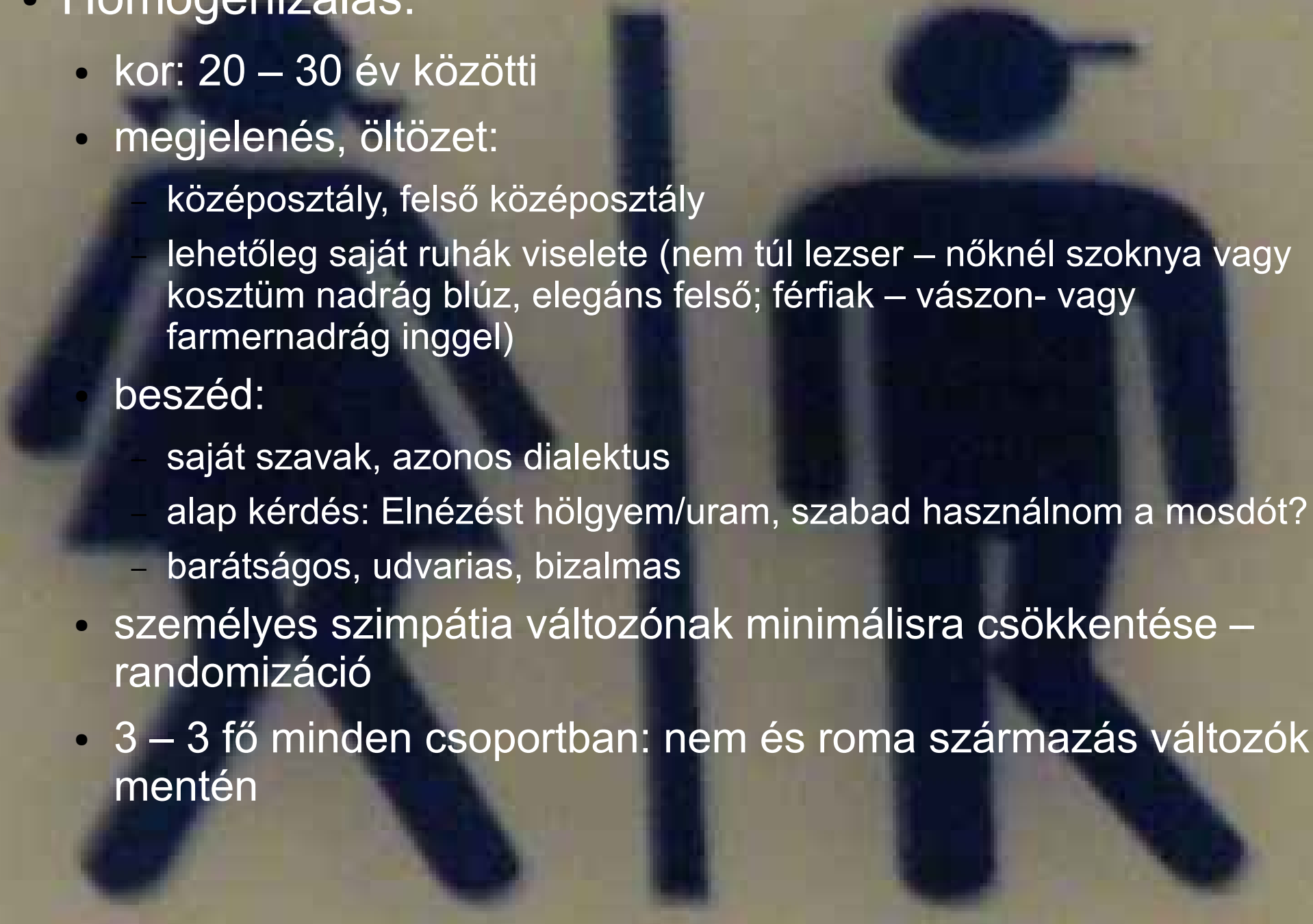
- középosztály, felső középosztály
- lehetőleg saját ruhák viselete (nem túl lezser – nőknél szoknya vagy kosztüm nadrág blúz, elegáns felső; férfiak – vászon- vagy farmernadrág inggel)

- beszéd:

- saját szavak, azonos dialektus
- alap kérdés: Elnézést hölgyem/uram, szabad használnom a mosdót?
- barátságos, udvarias, bizalmas

- személyes szimpátia változónak minimálisra csökkentése – randomizáció

- 3 – 3 fő minden csoportban: nem és roma származás változók mentén

- A mérésről 1.
  - budapesti helyszínek
  - háromféle: szálloda (hostel, motel, hotel); étterem; bár/kocsmák/kávézó
  - színvonal alapján 3 – 3 kategóriába soroljuk (osztály, csillag alapján) → alsó, közép, felső kategória
  - területi elhelyezkedés alapján belváros, budai, pesti peremkerületek
  - így egy helyszínnek összesen 2 változó mentén, kilencféle jellemzője lehet + területi elhelyezkedés
  - kontroll: a többi területhez képest magasabb a romtalakosság aránya – ún. Józsefváros (József körút, Népszínház utca, Fiumei utca, Baross utca)

- A mérésről 2.
  - körülbelül 100 helyszínt tesztelünk
    - mindegyik területi egységen belül – mind a kilenc kategóriából 4-t választunk – $3*4*9$
  - minden helyet összesen 4 fő fog tesztelni (roma férfi, roma nő, nem roma férfi, nem roma nő)
  - véletlenszerűen választjuk ki a tesztelőket az egyes helyszínekre
    - cél: azonos számú és kategorizációjú helyeket teszteljen minden tesztelő
  - időbeli eloszlás:
    - túl rövid és túl hosszú időközök hátrányai
    - feltételezhetően a maximális időközzel való tesztelés okozza a kevesebb torzulást a kísérleti szituációban

- A mérésről 3.
  - **eredmény:**
    - elsődleges: sikerült-e bejutni a mosdóba? igen vagy nem
    - másodlagos: szoft tényezők mentén
      - adatlap kitöltése
      - adatlapon szereplő változók: köszönés, tegeződés/magázódás, főnökre vagy szabályzat hivatkozás, elgondolkodás, végigmérés válaszadás előtt pl.
      - diktafon ?
  - **kétszeresen vakkísérlet:** tesztelők nem tudják a kísérlet pontos célját
    - felkészítés a roma és a nem roma tesztelők számára külön
    - kísérlet tárgya eltér a valóságtól (nő – férfi, társadalmi bizalom)
  - **kirívó esetek kiszűrése**
    - egyes személyek arányszámainak összehasonlítása, adatlap elemzése alapján

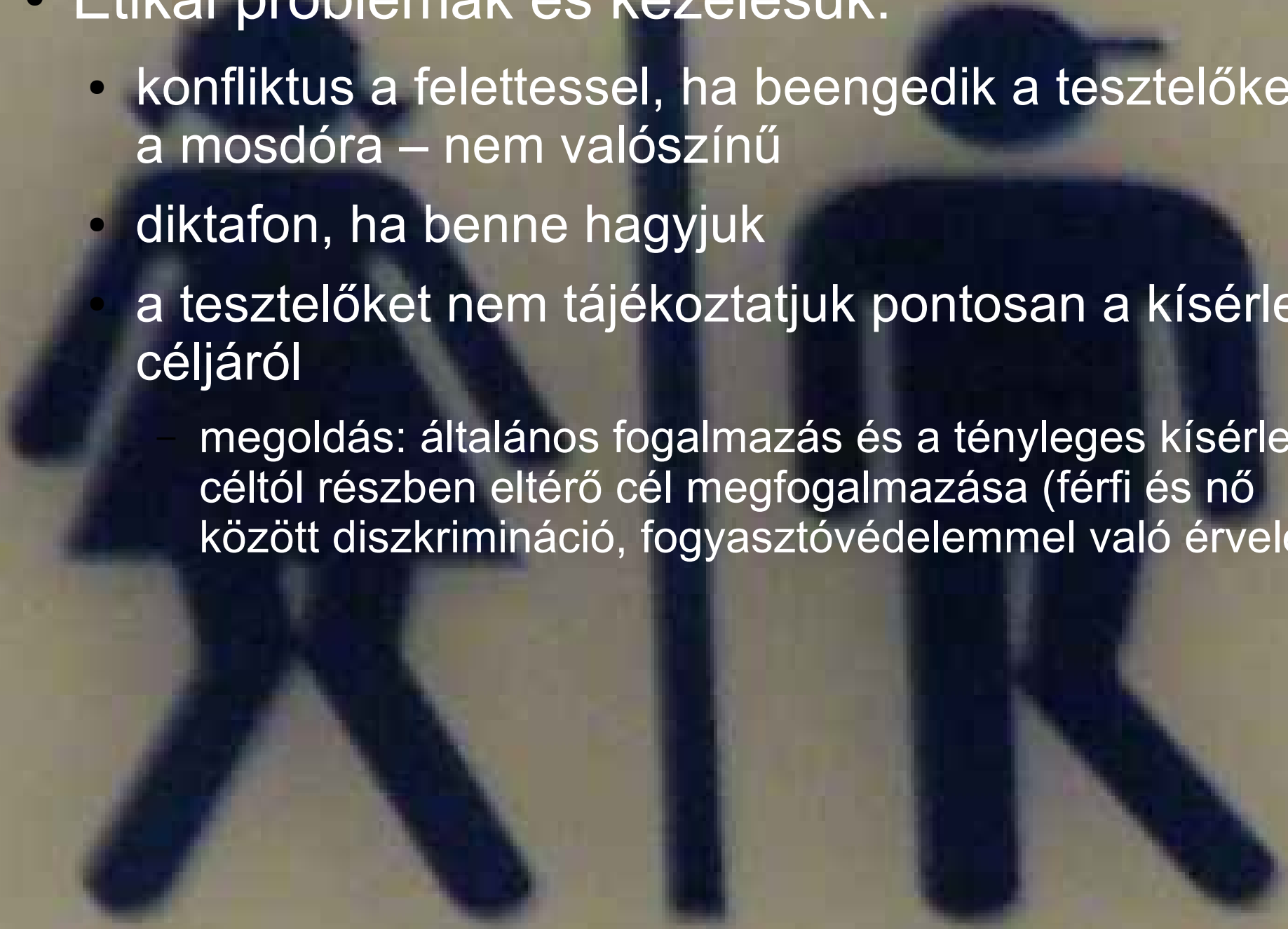
Tesztelő/Kontroll	K – nem engedik be	K – beengedik	K – bizonytalan válasz, majd nem engedik be	K – bizonytalan válasz, majd beengedik
T – nem engedik be	-	diszkrimináció	– és dokumentáció K-nál	Diszkrimináció és dokumentáció K-nál
T – beengedik	+ diszkrimináció	-	+ diszkrimináció és dokumentáció K-nál	– és dokumentáció K-nál
T – bizonytalan válasz, majd nem engedik be	– és dokumentáció T-nél	- diszkrimináció és dokumentáció T-nél	– és 2 dokumentáció	- diszkrimináció és 2 dokumentáció
T – bizonytalan válasz, majd beengedik	+ diszkrimináció és dokumentáció T-nél	– és dokumentáció T-nél	+ diszkrimináció és 2 dokumentáció	– és 2 dokumentáció

- Elő kutatás, megvalósítás
  - önkéntesekkel előtesztelések végrehajtása
    - ezek alapján az adatlap és tesztelési szituáció finomítása
  - kiválasztás
    - világos szövegű hirdetés
  - tréning, felkészítés
    - külön származás szerint – torzítások minimalizálása végett (nem valóságos kísérleti cél megadása)
    - a folyamat minden lépését végig venni, gyakorolni
    - természetesség hangsúlyozása
    - adatlap értelmezése – fontosságának hangsúlyozása
    - első a helyszínen dolgozó személytől kér segítséget
    - konfliktus elkerülése

- Elemzés:
  - **hipotézis 1.**
  - roma tesztelők abszolút arányszáma minden helyszínen hátrányos megkülönböztetésre utal
  - **hipotézis 2.**
  - azokon a helyeken, ahol gyakrabban fordul elő a mosdó használata nem fogyasztó-, szállóvendégek által, ott minden tesztelőnél gyakrabban fordul elő a beengedés (belváros, kocsmá, kávézó, alacsony és közép kategóriájú helyek)
  - **hipotézis 3.**
  - az alacsonyabb kategóriájú helyeken a szoft tényezők mentén jelentősebb különbségek lesznek tapasztalhatóak, akár verbális agresszió is elképzelhető a roma tesztelőkkel szemben

- Etikai problémák és kezelésük:
  - konfliktus a felettséssel, ha beengedik a tesztelőket a mosdóra – nem valószínű
  - diktafon, ha benne hagyjuk
  - a tesztelőket nem tájékoztatjuk pontosan a kísérlet céljáról
    - megoldás: általános fogalmazás és a tényleges kísérleti céltól részben eltérő cél megfogalmazása (férfi és nő között diszkrimináció, fogyasztóvédelemmel való érvelés)

- Továbbfejlesztés:
  - kismama tesztelő (várandós vagy kisgyerekkel?)
  - a tesztelő angol nyelven kér engedélyt a mosdóhasználatra – más reakciót vált-e ki a személyzet által külföldinek vélt roma
  - múzeumok, közintézmények tesztelése
  - olyan helyszínek választása, ahol nem egyértelmű a tesztelőkről, hogy fogyasztóvendégek-e, s annak vizsgálata, hogy a személyzet ellenőrzi-e ezt a tényezőt

Köszönjük a figyelmet!

2009. nov. 27.